

Правила взаємодії з сім'ями вимушених переселенців

З метою надання допомоги та вирішення соціальних проблем всі сім'ї вимушених переселенців підлягають соціальному інспектуванню, в результаті якого вивчаються їх потреби, у разі необхідності сім'ї беруться під соціальний супровід. Для вимушених переселенців та їх сімей характерною ознакою є соціальна дезадаптація, а звідси випливають її прояви: агресивна поведінка, конфлікти з педагогами і ровесниками, вживання алкоголю і наркотиків, здійснення правопорушень (бійки, крадіжки й ін.) та ін..

Уся робота з дитиною та сімєю, яка опинилася у складних життєвих обставинах, має проводитись з дотриманням *принципу конфіденційності*. Слід зазначити, що всі права та свободи вимушених переселенців та їх сімей регулюють низка законів, постанов, підзаконних актів, що були прийняті державою з метою реагування на потреби вимушених переселенців та регулювання їхньої життєдіяльності у зв'язку із складними обставинами.

Основними методами роботи педагога з вимушеними переселенцями та їх сім'ями є: педагогічна допомога, підтримка, профілактика, консультування.

Педагогічні працівники не тільки покликані надати дітям необхідні у житті знання, розвинути вміння та навички, вони здатні зробити справжні відкриття – відкриття цікавої, яскравої, талановитої особистості, здійснювати виховання високоморальної людини, захищати гідність кожної дитини.

Вчитель:

- ❖ Забезпечує дитині психологічну підтримку,
- ❖ Створює сприятливі мікросередовище і соціально-психологічний клімат у групі.
- ❖ Сприяє розвитку навичок спілкування,
- ❖ Допомогає дитині вирішувати проблеми, що виникають у спілкуванні з товаришами, педагогами, батьками.
- ❖ Підтримує постійний контакт з батьками дитини чи особами, які їх замінюють.
- ❖ Вивчає соціальний статус дитини, вплив соціуму на її поведінку, інтереси та здібності,
- ❖ Надає інформаційні послуги про залучення дитини до гурткової роботи.
- ❖ Вживає негайних дій для безпеки дитини, нормалізації її емоційного стану,
- ❖ Створює умови для комфортного та конфіденційного спілкування з дитиною,

Ефективні методи збору інформації на даному напрямі роботи: бесіда; спостереження; опитування експертів; інтерв'ю; вивчення документів.

Форми роботи з сім'ями вимушених переселенців: індивідуальні, що дають можливість розповісти про свої проблеми, про які він не зміг би розповісти в присутності інших (конфіденційна інформація); групові, за яких робота здійснюється за принципом взаємодопомоги або методу «рівний-рівному».

Педагог у роботі з сім'ями вимушених переселенців повинен дотримуватися таких груп цінностей:

- ✓ цінності, які відображають специфіку професійної діяльності альтруїстичного характеру (допомоги тому, хто потребує допомоги);
- ✓ цінності етичної відповідальності перед професією (педагог дотримується етичних принципів і норм);
- ✓ цінності, пов'язані з потребами самореалізації, самоствердження, самовдосконалення особистості педагога і досягнень у професійній діяльності

Правила взаємодії з дітьми вимушених переселенців

У педагогів виникає необхідність пояснювати дітям, що відбувається, як реагувати на конфлікти між дітьми, що розгортаються, як втриматися від надання оцінок, як не нашкодити дітям, а навпаки – бути корисними.

Варто знати, що як би дітей не оберегати від інформації, вона до них буде надходити, оскільки діти відвідують дитячі садочки, спортивні секції та гуртки і мають змогу спілкуватися з однолітками та отримувати від них новини чи іншу інформацію.

Тому краще за все, якщо дорослі будуть самостійно інформувати дітей, при цьому враховуючи вікові особливості спілкування.

Основною допомогою в надзвичайних ситуаціях для дітей є:

- відповідна до віку фактична інформація;
- зрозумілі, відкриті пояснення того, що відбувається і, можливо, буде потреба повертатися до цієї розмови не один раз;
- допомога у висловленні своїх почуттів через розмову, гру, малювання тощо;
- дитина може потребувати поради, як реагувати на запитання інших дітей (наприклад, якщо хтось із батьків постраждав чи загинув, чи, можливо, через інші обставини);
- відпочинок, заняття улюбленими справами, що викликають задоволення;
- загальна підтримка як у сім'ї, так і в освітньому закладі;
- знайомий звичний розпорядок дня для відновлення відчуття спокою;
- регулярні запевнення, що все буде добре, що близькі люди піклуються і дбають про безпеку.

Діти відображають у грі все, що відбувається навколо. Політичне протистояння, яке тривало декілька місяців відразу ж було відображено в рольових іграх.

Гра для дітей – це можливість впоратися з ситуацією, яка вже склалася чи може мати місце. **Гра для дитини** – це дуже важлива **«робота»**. Але робота особлива, вона одночасно приносить задоволення, розвиває та навчає, вводить у суспільство. У грі діти моделюють доросле життя і його конфлікти та відображають суспільні конфлікти. Діти в одну й ту ж саму гру будуть грати стільки разів, скільки їм потрібно. Вони самі розподіляють, хто яку роль гратиме і добре орієнтуються в правилах, які створюють. З часом активність та актуальність гри буде знижуватися, і діти перейдуть до нової гри.

Педагог може обговорити з дітьми ситуацію, яка склалася, ретельно добираючи слова. Будь-яка інформація повинна бути подана дитині, але у відповідності до її віку та рівня розвитку. Надлишок відомостей може залякати дитину і викликати страх та почуття незахисності. У той же час додаткова інформація допоможе дитині зрозуміти, що відбувається насправді. Педагог може залучити дітей до обговорення, щоб вони самі донесли власні думки та почуття. У будь-якому разі не потрібно ділитися з дітьми різними необґрунтованими чутками чи недостовірною інформацією.

Доцільно знати та використовувати в розмові з дітьми на тему ситуації в країні правильні слова та вирази. До правильних слів та виразів належать ті, які не є оціночними, не несуть погрози і не навіюють страх, а просто констатують сам факт подій.

Доцільно обговорювати з батьками можливі реакції дітей на події, тривоги та страхи у зв'язку з ними та як це відображається в поведінці дитини.

Непотрібно навішувати на таких дітей ярлик «проблемна» дитина. Важливо побачити в ній особистість, яка реагує на перенесену втрату.

Навички, які необхідні, щоб надавати дітям підтримку:

- ✚ Активне слухання. Допомогаємо дитині впоратися з її почуттями. Дитині потрібно, щоб її почуття приймали та поважали:
- ✚ Можна спокійно та уважно вислухати дитину;
- ✚ Можна визнавати почуття дитини словами «так», «хм», «зрозуміло»;
- ✚ Можна назвати почуття: «ти стурбований», «ти засмучена», «ти сердитий»...
- ✚ Покажіть, що розумієте бажання дитини. Надайте їй можливість уявити це: «Я б хотіла, щоб такого не було, щоб все у нас було спокійно і не потрібно було переживати за батьків/чи за цю ситуацію» (як приклад).
- ✚ Вміння ставити питання, які спонукають дитину до розмови: «Я уважно тебе слухаю...», «Це важливо, що ти розповідаєш...», «Міг би ти розповісти про це більше...».
- ✚ Встановлення відносин, що базуються на довірі.
- ✚ Надання корисного та заохочувального зворотного зв'язку.
- ✚ Вміння концентрувати увагу на можливостях та рішеннях, а не на проблемах.
- ✚ Спостерігати за поведінкою дитини тривалий час.
- ✚ Розуміння та правильне використання невербальних засобів вияву почуттів; терпиме та неупереджене ставлення.
- ✚ Чуйність та співчуття.